

શ્રી ગણેશાયનમઃ

યોજનગંધા



યાને

ભીષ્મ પ્રતિજ્ઞા.

નાટકનાં ગાયનો.

રચાવી છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
વીઠલદાસ હેમજીભાઈ ભાવનગરવાળા

શ્રી વિજય નાતમ નાટક સમાજના માલિક.

ડૉ. બંદરોડ પારસી થીએટર. મુ. કરાચી.

અંથ સ્થામિત્વના સર્વ હક પ્રસિદ્ધ કરનારને સ્વાધીન છે.

શ્રી માર્નેડ મુદ્રાલય પ્રેસમાં પ્રેસ. બીખાભાઈ છગનલાલે

છાપ્યા. ડૉ. રતનપોળમાં મરચીપોળ-અમદાવાદ.

આવૃત્તી ૨ જી.

પ્રત ૨૦૦૦

સંવત ૧૯૭૩

સને ૧૯૧૭

કીંમત ૦-૨-૦

તામહાર મુંબઈ સરકારની

ગવર્નમેન્ટ લેબોરેટરીમાં વિદ્વાન સરકારી ડાક્ટરે અમારી બનાવેલી બાદશાહી ચાકુતી અનંગ વિલાસની ગોળીઓ એનાલાઇઝ કરીને તેમાં કોઈપણ જાતની નુકશાનકારક ચીજ નથી એવું સરટીફિકેટ આપેલ છે. અને એ ઉમદા રજવાડી દવા અક્ષરે દેવાથીજ વિલાયતમાં ખાસ થયેલા મોટા ડાક્ટરો, રાજા મહારાજાઓ, નવાબો તથા દેશી અને ઇંગ્રેજ ગૃહસ્થો અને મોટા સરકારી અમલદારોમાં પણ ખુબજ વખાણાય છે.

બાદશાહી ચાકુતી.

અનંગ વિલાસ.

જમે તે દારૂજી શુભાવેલી તાકાત પાછી લાવે છે. પુરુષાતન કાયમ રાખે છે. આ રાજવંશી ચાકુતી વીર્યવીકારના તમામ વ્યાધી મટાડે છે. અને વીર્ય ઘટ્ટ બનાવી ખરૂં પુરુષાતન આપે છે ખરી સરદાઇ આપનાર અને નવલા માગુસને પણ જુવાનની માફક જનરાવર બનાવનાર. આ દવાનો લાભ લેવા અમારી ખાસ બજામણુ છે. આ દવા વાપરવામાં કોઈપણ જાતની પરેશની જરૂર નથી ૪૦ ગોળીની ડબ્બી એકના રૂપીયા દશ.

બાદશાહી યુનાની લેપ.

ઉમદા દવાઓમાંથી આ લેપ બનાવેલ છે; અને તે તરોને પુરુષતી તાકાત આપે છે. ખરૂં પુરુષાતન લાવવા માટે આ લેપ ફતેહમંદ બલાજ છે. આંઉસ એકની ડબ્બીના રૂપીયા આઠ તમામ દવાઓનું પોસ્ટ ખર્ચ જુદું.

ડાક્ટર કાલીદાસ મોતીરામ—રાજકોટ-કાઠીયાવાડ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશિદ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૨૪૫ વાર્ષિક

પુસ્તકનું નામ યોજન ગાંધી

વિષય ૬-૧૨-૪

પાત્રોની ઓળખાણ

પુરુષ પાત્રો.

- શિવ.....વિશ્વતી ત્રીભુર્તિ બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશમાંના એક દેવ.
 શુરામ.....દશરથી અવતર એકવીશવાર નક્ષત્રીય પૃથ્વી કરનાર.
 શાંતનુ.....હસ્તીનાપુત્ર એકવર્તિ મહારાજા.
 ધ્રુવકુમાર } ગંગાજીને પેટે જન્મ લીધેલ મહારાજા શાંતનુનો
 ભીષ્મકુમાર } કુમાર.
 હીમીર.....ગંગા કીનારાના આંચીયાઓનો સરદાર.
 તર્કસીંહ } મહારાજા શાંતનુના સમયના જાગીરદારો રાજ્યના
 વિતર્કસીંહ } નેતાઓ
 તાત્પર્યસીંહ }
 તરંગસીંહ.....તર્કસીંહનો છોકરો.
 કડકડશંકર.....એક દોંગી બ્રાહ્મણ.
 વાયડાશંકર.....એક અધુરીઓ.
 ગડગડશંકર.....કડકડશંકરનો સાળો.
 રામો.....એક મોચી..

સ્ત્રી પાત્રો

- હિંદી.....શંકરની સ્ત્રી પાર્વતી.
 યોજનગંધા..હીમીરને માછલીના પેટમાંથી મળી આવેલી એક છોકરી,
 પરંતુ એક તપસ્વી ત્રી રાજાના વીર્યથી કૃતપન્ન થએલી કન્યા.
 રુકુમારી...તર્કસીંહની છોકરી, અને તાત્પર્યસીંહની ભાવી પત્ની.
 પ્રવીણા.....તર્કસીંહની છોકરી, પરંતુ પાછળથી એક તપસ્વીની.
 ઉરમી.....તર્કસીંહની સ્ત્રી.
 દુલી.....કડકડશંકરની સ્ત્રી.
 છકેલી } બેનાયકાઓ
 બીલી }

પુર્વ વૃત્તાંત.

એક વખત હસ્તીનાપુરનો પરાક્રમી રાજા પ્રતીપ ગંગાના કાનારા ઉપર શીકારે ગએલ તે વખતે ગંગાના જળમાંથી ગંગાજી પોતે પ્રગટ થયાં ને પ્રતીપના જમણા સાથળ ઉપર બેસી. પોતે પ્રતીપની સાથે પરણવાનો વિચાર જણાવ્યો, પરંતુ પ્રતીપ ઘણાજ સુદ્ધિશાળી હોવાથી ગંગાને એમ જવાબ આપ્યો કે “ જો તું મારા કાના સાથળ ઉપર બેઠી હોત તો હું તારી સાથે લગ્ન કરત, પરંતુ તું મારા જમણા સાથળ ઉપર બેઠી છું તેથી તું મારી દીકરી અગર તો દીકરાની વહુ થવાને યોગ્ય છું, માટે જો તારી ઈચ્છા હોયતો હું તને મારા પુત્ર શાંતનુ સાથે વરાવું. ” ગંગાએ શાંતનુ સાથે વરવાનું કબુલ કર્યું પણ એવી શરતે કે ત્યારે તમારો પુત્ર શાંતનુ મારા એકપણ કાર્યના વચમાં પડશે ત્યારે તેની સાથેનો મારો સંબંધ છોડી હું મારા મુળ સ્વરૂપમાં ચાલી જઈશ આ બાબત પ્રતીપે પોતાના પુત્ર શાંતનુને જણાવી અને શાંતનુ ગંગાને પરણ્યો. પછી ગંગાને એક પછી એક સાત પુત્રો થયા ને દરેક પુત્રને જન્મતાંની સાથેજ ગંગાએ પોતાના પ્રવાહમાં ડુબાડ્યા; પરંતુ પુત્રોને ગુમાવવા છતાં વચનથી બંધાએલો શાંતનુ ગંગાને કાંઈજ કહી શકતો નહીં ત્યારે ગંગા આઠમા પુત્રને પણ પોતાના પ્રવાહમાં ડુબાડવા ચાલી ત્યારે શાંતનુ પાછળ ગયો ને તેમ ન કરવા સમજાવી તેથી શાંતનુએ પોતાનું આપેલું વચન તોડ્યું છે એમ કહી ગંગા પોતાના પ્રવાહમાં મુળ સ્વરૂપને પામ્યાં, ને આઠમા છોકરાને શાંતનુને સોંપ્યો પરંતુ શાંતનુએ કહ્યું કે આ નહાના બાળકને હું શીરીતે સંભાળીશ માટે તહાને સાથેજ લેતાં જાઓ તેથી ગંગા તે

પુત્રને સાથે લઈ ગયાં ને શાંતનુને વચન આપ્યું કે આ પુત્ર જ્યારે બરાબર થોડો વયનો થશે ત્યારે ત્હને પાછો સોંપીશ. ગંગાજી પુત્રને લઈ પાતાળમાં ગયાં ને ત્યાં પરશુરામ પાસે અશ્વશસ્ત્ર વિદ્યા અને અભ્યાસ અર્થે તેને મુક્યો અને પરશુરામે હર્ષ સાથે એ બાળકનું શરૂપદ સ્વીકાર્યું.

આપણા આજના નાટકની શરૂઆત ઉપર કહ્યો તે ગંગાને પુત્ર તેના પિતાને સોંપવા જેવડો બરાબર આજે થયો છે, અને શાંતનુ મુજબ અર્થ ગંગા કીનારે ગયો છે ત્યાંથી થાય છે; આજે પુત્ર અને પિતાનો પરસ્પર પહેલોજ મેળાપ છે જેથી તેઓ એક બીજાને ઓળખતા નથી.

હવે ગંગાજીએ પોતાના સાત પુત્રોને જળમાં શ્વા માટે ડુબાડ્યા તે સંબંધમાં એવું જ્ઞાત છે કે એક વખત બ્રહ્માજીની ગાયો આઠ વસુઓ ચોરી ગયા હતા ને તેમને શ્રાપ થયો હતો કે તમે પૃથ્વી પર જન્મ લેજો. એ આઠેય વસુઓને પોતાને પેટે જન્મ આપી હુંકા આપુપૃથ્વી તેમનો જન્મતાની સાથે જળમાં ડુબાવીને ઉદ્ધાર કરવહા ગંગાએ વિચાર્યું હતું ને તે રીતે તેણે સાત વસુઓનો ઉદ્ધાર કર્યો અને આઠમો વસુ તે આ દેવવૃત ગણાય છે.



શ્રીગણેશાયનમઃ

યોજનગંધા યાત્રે ભીષ્મ પ્રતિજ્ઞા નાટકની

પ્રવેશવાર દ્વંક હકાકત.

અંક ૧ લો

પ્ર. ૧ લો—સ્થળ ગંગા કીનારો દેવવ્રત કુમાર માતા ગંગાના બોળામાં રમે છે એટલામાં મહારાજ શાંતનુ શીકાર અર્થે, ગંગા કીનારા પર ચડી આવેછે, દેવવ્રત કુમાર શાંતનુને શીકાર ન કરવા સમજાવે છે, પુત્ર પિતા એક બીજાને નહીં બોળખવાથી પરસ્પર સ્પર્ધા, ધર્મની ખાતર બન્ને સામસામા યુદ્ધના નિશ્ચય પર પુત્ર પિતાની સામે યુદ્ધ આરંભે એને અધર્મ સમજી ગંગાનું પ્રગટ થવું, તે પુત્રને પિતા પ્રત્યેનો ધર્મ સમજાવવું. ગંગાને જાણ શાંતનુને પોતાનો પૂર્વાશ્રમ યાદ આવે છે. મોહ ટાળવા માટે, અને શાંતનુને તે પુત્ર પાછો સોંપવા ગંગાજી પાતાળમાં જઈ પરશુરામને મોકલે છે. પુત્ર અને પીતા વચ્ચે પરશુરામ બોળખાણ કરાવે છે. અને બન્ને જણ હસ્તીનાપુર તરફ સીધા વે છે એટલામાં એક હોડકામાં યોજનગંધા કીનારા પર આવે છે, અને શાંતનુનો દૃષ્ટિપાત તે કન્યા પર થાય છે કે જે કન્યાની સુગંધી એક એક યોજનમાં ફેલાય છે.

પ્ર. ૨ લો—યોજનગંધાનો આશ્રમ ગંગાના કીનારા ઉપર બેઠે એક મહાનુભવ રથાગ્ર કરતી યોજનગંધા, પ્રેમવેદો શાંતનુ, પરસ્પર મીલન અને શાંતનુનો ગાયું કરાવતો નિશ્ચય. હીમીરતુ

આગમન, શાંતનુનું ખલાસી કહી માથું કરવું, ઢીમીર પોતાની કન્યાને રાજ સાથે પરણાવવા વિચાર કરે છે એટલે ખલાસી શાંતનુનો તીરસ્કાર કરે છે, યોજનગંધા પિતાને શાંત પાડીખંદર લઈ જાય છે, અને શાંતનુ થએલા અપમાનથી પશ્ચાતાપ કરે છે.

પ્ર. ૩ જો—વાયકાશંકર વૈદહી ઘર કડકડાંકર અને કુલી વૈદને ત્યાં દવા લેવા આવે છે, કુલી વૈદ ઉપર આશંક પડે છે, વૈદ ત્યાંથી ધરમાં નાશી જાય છે, અને કડકડાંકર તથા કુલી બન્ને મોત્યને ત્યાં જોડા શીવડાવવા જાય છે.

પ્ર. ૪ થો—જાગીરદારોનો બગીચો રસકુમારીનો સખીઓ સાથે આનંદ, તાત્પર્યસીંહનું આવવું, એ દંપતી નિર્દોષ ચેષ્ટાઓ ચલાવે છે. મહારાજ શાંતનુની ચીડી લઈ વિતર્કસીંહનું આવવું તાત્પર્યસીંહ ચીડી લઈ ઢીમીર પાસે રવાના થાય છે. ખાણથી વિતર્કસીંહની બુદ્ધી બદલાય છે. તે રસકુમારી પાસે પ્રેમ માગે છે, રસકુમારી તેનો તીરસ્કાર કરે છે. વિતર્કસીંહ બળાત્કારનું પગલું ભરે છે, પરંતુ દેવવ્રત આવી પહોંચે છે, અને રસકુમારીનું રક્ષણ કરે છે.

પ્ર. ૫ મો—છોકેલી છબીલી નાયકાનું ઘર દેવવ્રત કુમારે કરેલા અપમાનથી વિતર્કસીંહનું તર્કસીંહને પક્ષમાં લેવું. દેવવ્રત કુમારને વ્યભીચારી ઠરાવવાનું કાવતું રચે છે. છોકેલી અને છબીલી નાયકાઓને કુમારના મહાલયમાં મોકલી પોતે શાંતનુ પાસે જાય છે.

પ્ર. ૬ ઠો—લીંગમ ત્રહાલય પ્રવીણા સાથે નિર્દોષ આનંદ લેતો દેવવ્રત. નાયકાઓ દાખલ થાય છે. પ્રપંચી વાક્યોથી દેવવ્રતને સમજાવે છે તે નાયકા શરૂ કરે છે. પછી આંખમાં કણ

પડ્યાનું બહાનું કાઢી જોડેલી કુમારના શરીર પર લપેટી ન્યય છે. એટલામાં શાંતનુને લઈ વિતર્કસિંહ દાખલ થાય છે ને શાંતનુને તે પ્રત્યક્ષ બતાવે છે, શાંતનુની ન્યાય દ્રષ્ટિએ કુમાર નીર્દોષ અને વિતર્કસિંહ કાવત્રાં ચાર હરે છે, ને વિતર્કને હાર કરવા તૈયાર થાય છે. પરંતુ દેવવ્રત વિતર્કસિંહને બચાવે છે.

મ. ૭ મો—ફડફડાંકરનું ચર વાંઝણીના મેણાથી કંટાળેલી કુલી મરવાનો ઢાંગ મચાવે છે, તેનો બાઈ ગડગડાંકર તેને સમજાવે છે ધંધા વગરનો ફડફડાંકર ધંધો શોધતાં શોધતાં હજમ થાય છે. કુલી પોતાના બાઈ ગડગડાંકર સાથે પીયર ચાસી નીકળે.

મ. ૮ મો—કચેરી દેવવ્રતને યુવરાજ પદારોહણની કચેરી વિતર્કને પદબદ્ધ દીમીરના જવાબ સાથે તાત્પર્યનું આવશ્ય શાંતનુનું તે જવાબ વાંચી ખેદ કરવું દેવવ્રત તે ખેદનું કારણ પુછે છે શાંતનુ ખેદનું કારણ કહી શકતો નથી. પરશુરામ પ્રગટ થઈ, શાંતનુના ખેદનું કારણ સમજાવે છે, અને દેવવ્રતકુમાર તે ખેદને કાપવાને તત્પર થાય છે. તર્કસિંહનું કાવતરું.

ટબ્બો.



અંક ૨ જે

પ્ર. ૧ જે હીમીરનાં જુંપડાં—શાંતનુનું સ્મરણ કરતી યોજન-
ગધા. દેવવ્રતકુમારનું આવડું. યોજનગધાને મહારાજ શાંતનુ-
પ્રત્યે પ્રેમ હોય તેમ દેવવ્રત સમજી જાય છે. પરંતુ યોજન-
ગધા ખલાસીનું નામ આપ્યા કરેછે તેથી દેવવ્રતકુમારને શંકા
ગમે છે હીમીર અને દેવવ્રતકુમારની પાતચીત, મહારાજ શાંત-
નુને યોજનગધા તરફ પ્રેમ હોય તે અપ્રેમ થાય છે યોજનગ-
ધાને પોતાના પિતા સાથે પરણાવવા માટે દેવવ્રતકુમાર હીમી-
રને સમજાવે છે, હીમીર કેટલાક કાલ કરારનું નક્કી કરાવે છે.
દેવવ્રતકુમાર તે કબુલ કરે છે. અને જાને જળ હસ્તીનાપુર
તરફ રવાના થાય છે. હીમીરને હાથે યોજનગધાને જુંપડીમા
પુરી રાખવાની સજા જાય થાય છે.

પ્ર. ૨ જે તાતપર્યસીંહનું ઘર—રસકુમારીનાં ચીત ચીતરતો તા-
તપર્યસીંહ રસકુમારીના પ્રવેશ રસકુમારીના જામ તરંગનું
આવડું રસકુમારીને લાંબી ચાલ્યા જવાનું કહેવું, પિતાશ્રી
અહીં આવવાના છે એમ તરંગસીંહ જણાવે છે રસકુમારીનું
રવાના થવું તરંગસીંહનું તાજબલ થવું તાતપર્યસીંહને પોતાના
પક્ષમાં લેવા તરંગસીંહ સમજાવે છે. તાતપર્યસીંહ તેમના પક્ષમાં
જવાની ના પાડે છે તરંગસીંહ ગુસ્સે થઈ તલવાર ઉગામે છે પ-
રંતુ તરંગ પિતાની સામે થઈ તેમ કરતો તેને અટકાવે છે.
તે તરંગસીંહ ચાલ્યો જાય છે.

પ્ર. ૩ જે ફડફડશંકરનું ઘર—નવા ધધાની કુલ મારતો ફડફડ-

શંકર પ્રવેશે છે હજમત કરતાં આવડતી નથી એટલામાં પી-
યરમાંથી પુલી પાછી આવે છે ફડફડશંકર તેને ધરમાં રાખે છે,
વૈદરાજ દવાના પૈસા લેવા આવે છે પૈસા નહીં હોવાથી ફડફડ-
શંકર ધરાકમાં જવાને બહાને ન્હાસી જાય છે. પુલી વૈદરાજને
પાછા ફર્યાવે છે, વૈદ બદ દાનતનો નહીં હોવાથી પુલીને સ-
મજાવે છે એટલામાં ધરાકમાંથી પાછો વળેલો ફડફડશંકર
આવે છે ને ધરના ગોટાળા જુવે છે ને રૂવે છે.

પ્ર. ૪ થો શાંતનુનું મહાલય—દેવવ્રતકુમાર દીપીરની ઈચ્છા મુ-
જબ પ્રતિજ્ઞાઓ લે છે અને આજથી પ્રજા કુમારને લીખ્મ-
કુમાર એ નામથી ઓળખે છે. દેવોના હૃદયમાં હર્ષ થાય છે
ને આજે લીખ્મકુમારને કાર્તિ વરે છે.

પ્ર. ૫ મો રાજ્યમાર્ગ—દેવવ્રતે પ્રતિજ્ઞાઓ કરી જેથી હવે પિતા
મને શાંતનુ સાથેજ પરણાવશે, ને મને પેલો ખત્રાસી નહીં
મળે એ વિચારે યોજનગંધા કલેશમાં, લીખ્મકુમાર પ્રવીણા
સંબંધી વિચાર કરતો દાખત થાય છે, ને યોજનગંધા તેને
પ્રવીણા સાથે પરણવાને સમજાવે છે પરંતુ લીખ્મકુમાર પોતાનો
અકળ નિશ્ચય જણાવે છે; લીખ્મકુમાર તાત્પર્યસીંહને ચાંચી
આંખોને દાખી દેી ગંગા કીનારા તરફ મોકલાવે છે, ને પ્રજા
ને સમજાવવા પોતે રવાના થાય છે. યોજનગંધા એવો વિચાર
રૂઠે છે કે જો પ્રવીણા લીખ્મ કુમારને પરણે તો કુમારની
પ્રતિજ્ઞાઓ ખોટી થાય અને શાંતનુ સાથે મને પિતા ન પર-
ણાવે મારા ખત્રાસીનો ભેટો થાય પરંતુ આ વિચારો
દીપીરની જાય છે તેથી યોજનગંધાને ઠપકો આપે છે

અને યોજનગંધા પોતાનો નિશ્ચય આજે પિતાને જણાવે છે.

પ્ર. ૬ ઠા—તર્કસીંહનું ઘર બીખકુમારમાં ઘેલી પ્રવીણા, યોગીની વેશમાં યોજનગંધા બીખકુમારે બ્રહ્મચર્યની પ્રતિજ્ઞાઓ કરી છે તેમ જણાવે છે. પ્રવીણાને આ સાંભળી આઘાત થાય છે. પ્રવીણાની માતા ઉરમી યોગીનીને મહારાજા પાસે ન્યાય લેવા જવા સમજાવે છે.

પ્ર. ૭ ઠા જંગલ—પ્રજ્ઞના ખળભળાટથી ખેદીત શાંતનું રાજા યોજનગંધા પર દીમીરનો જીલ્લમ શાંતનુનું વેશ બદલી બચાવવું, બીખને પ્રજા વચ્ચે લડાઈ, અને રાજા પ્રજા વચ્ચે વાતચીત. બીખને શાંતનું શાંત પાડે છે. પછી શાંતનું દીમીરની સાથે કેટલુંક લશ્કર મોકલવા જાય છે. બીખકુમાર તર્કવિતર્કને લડાઈમાં હરાવે છે ને ફરી પ્રજાની સામે યુદ્ધ કરવાની તૈયારી કરે છે, પ્રજામાંના જુદીશાળી નેતાં કુમારને સમજાવે છે, કુમારને ધર્મ સંકટ જણાય છે. પુત્રનું દુઃખ કાપવાને અર્થે તેની માતા ગંગા પધારે છે, અને યોજનગંધા તે માછીમારની છોકરી નથી પણ ક્ષત્રીની કન્યા છે એવી ખાત્રી આપે છે. દીમીરને તો તે માછલીના પેટમાંથી મળી છે તેણે તેને હિંદીને મોટીજ કરી છે આ ખુલાસાથી પ્રજા શાંત થાય છે.



અંક ત્રીજો.

- પ્ર. ૧ લો બગીચો—સખીઓ સાથે પ્રવીણા ભીષ્મકુમારે લીલેલી પ્રતિજ્ઞાઓથી તેના હૃદયમાં કલેશ. રસકુમારી સમાચાર આપે છે કે કુમાર હવે તને નહીંજ વરે તેથી પ્રવીણાનો તપ કરવાનો નિશ્ચય ને હિમાલય પર પ્રયાણ.
- પ્ર. ૨ જો શાંતનુનો મહેલ—પ્રજા અને ગાંધીઆઓની શાંતિ ખાતે આનંદ. સાથે મહારાજા શાંતનુનું પ્રવેશપું. ન્યાય લેવાને બહાને આવેલી યોજનગંધા, ન્યાય ઘંટના અવાજ, યોજનગંધા પોતાના ખલાસીને જોઈ ન્યાયની વાત લુલી જાય છે, યોજનગંધાના ખલાસી તરફના પ્રેમની કસોટી છેવટે ખલાસીએ આપેલી હિમ્મતથી હર્ષિત થઈ વિદાય.
- પ્ર. ૩ જો ફૂડફૂડશંકરનું ઘર—ભગમત કરતાં એક પઢાણને અસો લખાડવાથી બહારતો ફૂડફૂડ; પઢાણ આવી જમૈયો ખતાવે છે, પુલી આંખ ઇસારા ચલાવે છે પણ પઢાણના વેશમાં બનેલીને સુધારવા આવેલો ગડગડ બંનેને સુધારવા નિશ્ચય કરે છે જમૈયાની ને મોતની બીકથી બંને ઠંડાણે આવે છે. વૈદનું લેણું પતાવે છે.
- પ્ર. ૪ થો તાત્પર્યસીંહનું ઘર—તાત્પર્યસીંહ બીજાનામાં પડયો છે, એટલામાં તકસીંહ ત્યાં આવે છે. દવાની જગ્યાએ ઝેર પાવાનો નિશ્ચય કરે છે પરંતુ તરંગસીંહને લઈ ઊર્મિ આવે છે.

ને તર્કસિંહનું કાવતરું પુટી જાય છે. ને તે પાછો જાય છે. રસકુમારી સહોદરના રનેહની પ્રસંશા કરે છે. તરંગ ધેર જાય છે એટલામાં રસકુમારીનું હરણુ વિતર્કસિંહ કરી જાય છે, ને તાત્પર્ય તેની પાછળ જાય છે.

પ્ર. ૫ મેા હિમાલય—પાર્વતીજનું બીલડીના વેશમાં શંકરને જળવા આવવું. પતિથી તળજેલી સ્ત્રીઓના હૃદયદુઃખની પ્રવીણાના દષ્ટાંતથી બીલડીએ શંકરને કરાવેલ ખાત્રી. બીજમ પ્રતિજ્ઞા લંગ નહિ થવાથી પ્રવીણાનું પૃથ્વીમાં સમાવું. રસકુમારી પર વિતર્કનો ત્રાસ, ને પ્રભુએ કરેલી સહાય શંકરે વિતર્કનો વધ થતો અટકાવવો બીલડીએ પ્રવીણાને પૃથ્વીમાંથી પાછો બોલાવી બીજમને સોંપવી બીલડીના વેશમાં પાર્વતી હોવાનું જણાતાં સર્વને શીવ પાર્વતીના દર્શન. બીજમે પીતાનો લગ્ન પ્રસંગ સ્વહસ્તે પાર પાડવા કરેલા આગ્રહથી શંકરે પોતાને બદલે તેના ગુરૂ પરશુરામને મોકલવા કહી આનંદ સાથે અદ્રશ્ય થવું.

પ્ર. ૬ ઠોા લગ્ન મંડપ—પરશુરામ મહારાજ શાંતનું અને યોજન ગંધા સાથે પ્રવેશે છે. યોજનગંધાને શાંતનું સુકાની શબ્દનો અર્થ સમજાવે છે. અને દંપતીને બીજમને વરદાન આપે છે રસકુમારીનાં તાત્પર્યસિંહ સાથે લગ્ન છેવટે શાંતનુ યોજનગંધાનો લગ્ન પ્રસંગ પુર્ણ થતાં બીજમ અને પ્રવીણા આ બન્ને નૈષ્ઠીક બ્રહ્મચારી અને બ્રહ્મચારીણીને પરશુરામ સદેહે સ્વલ્લોકમાં થોડા વખત માટે લઇ જાય છે.

આનંદ.

આનંદ.

આનંદ.

યોજન ગંધા

યાને

લીખ્મ પ્રતિજ્ઞા નાટકનાં ગાયનો.

અંક ૧ લો.

બાબાઓ—

૧

સ્મરણ શરણ શુભ કરનારું
 શાંત સદા શીવ તારું
 ભકતપાલ દીન દયાલ આહો બાલ ધારી વહાલ
 મંગળકર વીભુ મારું.....સ્મૃ
 જગન'યક વરદાયક આપો મુખ શાન્તિ વિશ્રાન્તિ
 કાર્ય સફળ કરી મારું.....સ્મૃ

બાબાઓ—

૨

હવે હર્ષથી પ્રયોગને વધાવવા
 પુત્રધર્મે પ્રહ્લાચર્ય સમજાવવા.....હવે
 શુદ્ધ પ્રેમ નીતિ ન્યાયને બતાવવા
 પુણ્ય પ્રવચી રચ્યુ છે નીન નાટ્ય આ
 રસ ગ્રાહી રસ પીને જાએ
 સહુ આચરતાં સુખીયાં થાએ
 હાથ જોડી નાથ અમે નીત્ય યાચીએ... ..હવે

મેળા—

૩

સાંભળ સુત તું વહાવ ધરી
 હું જે કાંઈ સમજાવું
 પુત્રધર્મની પુરી દીક્ષા ભાવે હું આપું
 સંહુથી હૃદય શાન્તિ સ્થાપું ..સાંભળ
 નીજ પીતા તારું પ્રીય કરવા
 ઈચ્છાને આધીન કરવા
 ફરી જન્મ નહીં અહીં ધરવા
 એ આચાર સ્વર્ગ વિચરવાસાંભળ

વાજનગંધા—

૪

નયન મીલાવી ગયા રાજ રસીલા
 હા દીવાની કરૂં છું
 નરીતાના નટે જે નીહાળી
 ધ્યાન તે છળીનું ધરૂં છું ..નયન
 મનાહારી મુર્તિ તારી
 લાગે છે એ પ્યારી બહાલા
 આવો આવો બહેલા
 હા જપું છું હા સ્મરૂં છું
 બહાલા દીવાની કરૂં છું ..નયન

શાન્તનુ—

૫

પ્રભુ મારી મતિ ભમાવી
 ચીત ચળાવી ગઈ આ નારી હાય દક્ષા આ શી નારી
 ચક્ષી ગઈ ઘેલો કહી જે

એજ સુંદરી જો મળે
આપીશ સુખ ને સ્થાપીશ હૃદયે... પ્રભુ૦

કુલી—

૬

બહા બહા કેવી રઢીયાળી મીઠી ને મરમાળી
મારી આંખલડી આણીદાર છે.
ખીલી જોળનની બહાર આખા જીવનનો સાર
મારો સુંદર કેવો શણગાર છે.....બહા બહા૦
વીંહ તાપે હાય તપેલી યોવન મદ મલકાતિ
ગજ ગામીની ને મદમાતિ કટી કેવી લચકાતી રે
હું ચાહું છું મચકાતી.....બહા બહા૦

કુલી—

૭

હાં હારે ધીમીધીમી ચાલેથી ચાલો પ્યારા
ફડફડ-પ્યારી ન મારો નયનોના આવા ઇસારા
કુલી—આવું મીઠું બોલી શરમાવો શાને
સાવ બાળી ભોળીને ભમાવો શાને.....ધીમી૦
ફડફડ-ખાસાં તને ખાસડાં અપાવું
જોઈ તેવા જોડા જડાવું
પુલી—ખસો કેમ ખાસ પ્યારા પાસ આવોને મનાવો નાર
ફડફડ-ખીલી છે બહાર ખાસી
કુલી—પ્રભુ આપ પ્રેમ પ્યાસી
ઉડાવી મારી ઉઠાસી
પોસો છો પ્રેમેથી પ્રાણાધાર.....ધીમી૦

સખીઓ—

૮

ખીલીખીલી સખી મુંદર કેવી મહારી આ પુલવાડી
પુખ્પ પરાગે પ્રસારે મનોહર

મદન મધુકર પુંઠે પડે છે અનાડી...ખીલી૦

વીકસીત મહારી વાટીકા

વીકસીત અંગો અંગ

કામળ અંગી કામીની

નીરખી ભમે અનંગ

વેલીઓ વૃક્ષને વળગી રહી છે

પહેરીને પુખ્પોની મોહક મનહાર સાડી.....ખીલી૦

સખીઓ—

૯

છોડ સખી છોડ છોડ તું કેડ

રસકુમારી—સરખે સરખી સાથ મળી

સહુ શાને શરમાવે શાને ભરમાવે...છેડ૦

અખીઓ—અજબ હયાધી આવી તું વ્યાધી કયાંથી લાવી

રસકુમારી—અંતર આધી વ્યાધી કરતાં બહુજ બહીવરાવે

કેમ કવરાવે.... ..છોડ૦

રસકુમારી—

૧૦

રસ ઘેલડા શીખવી સ્વામીની સેવા

તાત્પર્ય—અલખેલડી મળશે મીઠા મેવા

રસકુમારી—તનમનધન અરપણુ કરું

તાત્પર્ય—રમણી તને રોજ રમડું.....ઘેલડા૦

તાત્પર્ય—ચોટી ગયું છે ચીત

રસકુમારી—પ્રેમથી નીલાવેા પ્રીત

કોમળ હૃદયના છે કેના
શાણુ છે સરદાર રામા હૃદયહાર
પ્રીતે પ્યારા નીલાવો હુલાવો કુલાવો નાથ.. ઘેલડાં

નાયકા—

૧૧

કેવી કોમળ હું કળી
જાએ જોતાં ચીત ચળી
શુભાની જાય ગળી.....કેવીં
નયનો નયાવું રસીક રીઝાવું
પ્યારાને મારાને આંખોના તારાને એક ઈસારે મનાવું
ચાવનના બહારને હું પુરો ખીલાવું
કટી લચકાવું, લોભાવું ચળાવું..... કેવીં

કૃતક-વિતક—

૧૨

અટપટી અટપટ અજબ જમાવી
કરવા ઈચ્છીત આજ
છળખળ કળયકી પળપળ છળ થકી
નિશ્ચયે કરશું નાશ.....અટપટીં
સ્વતંત્ર ચાલશું સ્વતંત્ર મહાલશું
જાગીર તણા જોરને પુરું જમાવશું.....અટપટીં
પ્રપંચને રમી વીદેશમાં ભમી
ખાનપાન વૈભવોને મોજ માણશું.....અટપટીં

પ્રવીણા—

૧૩

કોમળ વેલી કેવી આ ખીલી સુંદર આ સોહાય
જોતાંજ મન લોભાય હૃદયું અતિ હરખાય

રચના રચી છે રમ્ય મનોહર.....કોમળ૦
 એ બેઠ ગઈ મોહી લોળી હું નાર કૃતી તારી ન્યારી
 ઉદાર વીણુ તુજ એ ઉપકાર
 સવે એ જન સુખકાર રચી છે.....કોમળ૦

નાયકાઓ—

૧૪

સંગતના રંગમાં રેલો બસ રેલો
 માનીને મોહન દીલને ખોલો ખોલો ખોલો...સંગત૦
 મનહર મોહક રસીઓ રીઝવાને
 જીવન આરામ જરા ખોલો ખોલો ખોલો...સંગત૦
 આંખ્યાં છીએ અમે લેવાને લહાવોરે
 જુલાવી જુલે જરા જુલો જુલો જુલો.....સંગતના૦

૧૫

ફડફડ—જાઓ જાઓ તમે દુર જાઓ
 કુલી—ના, ના, નાથ હજમ ન થાઓ
 ગડગડ—આમ કર્યાથી તો આખરૂં જાશે
 લોકોમાં બહાય બધેય બોલાશે

ગમાર માંહી ગળાશે.....ના ના—

ફડફડ—બસ ધંધો આદરવાનો લઈ કોથળી હું ફરવાનો
 ને હજમતો કરવાનો

પુલી—હાય મારો પીટયો દી છે તારો ઉઠયો
 કેવો સુરજ ઉગ્યો મ રો

ફડફડ—જો જો યારો હો આંખ ન મારો.....જાઓ૦

અંક બીજો.

મોહનમદા—

૧૬

માલછટી જ્યાં ત્યાં જામાં ઘર ભુલી તું ભટકામાં...માઠ
જાળ અમારી સ્વાયે તણી આ તેમાં તું લપટામાં
મીઠા જાળને મુકી ખારા સમુદ્રમાં લોભામાં.....માઠ
પહોલેથી પોષાઈ જેમાં તેને ભુલી જામાં
થોડું પણ જાળ મીઠું આ છે મોટામાં લલચામાં...માઠ

લીમ—

૧૭

છે પુત્ર તણોએ ધર્મ સદાયે પીતાતણું પ્રીય કરવું...છેઠ
કારણ શોધી સુખ કરવાને પ્રયત્નમાં કરવું
પિતાનું ઇચ્છીત અચરવું

કલેષ કાપવા શાંતિ આપવા

તત્પર થઈ કરવું.....છે પુત્રઠ

રાજ્ય ભુવન કે વૈભવ સઘળા

અર્પી પ્રીય કરવું રહેજામાં સંસારે તરવું

પ્રાણ પટે દેવા પણ તેથી પાછા નવ કરવું....છે પુત્રઠ

તાતપર્ય—

૧૮

સુંદર છબી તુજ આ અંતરમાં મહારા જેહ ફરી છે
કલમ કરે ગ્રહીને મેં ખ્યારી આજે આલેખી છે
સુંદર નંપુર પગનાં તારા પણ તેં કેમ નહિ અણકે
કંકણ આ કરનાં કેવાં છે તે પણ નહિ કંઈ રણકે
રસકુમારી—નેપુરને કંકણો રણકશે ધ્યાન સહીત અહીં જોશે
વદન વિકાસી બહાલા બહાલે આવ અહીં જો કેશે

રસકુમારી-ઝાલા હું કરીશ ઉપાય મનવાંચીત વરવા,
 તાત્પર્ય—તો તારો મુજને ધાર રમણી રસ ભરવા
 રસકુમારી-બિકસીત મારી યૌવન વાડી આપ ખનો રસમાળી,
 રાખો આ દારાને ખ્યારા સ્નેહ સહીત સંભાળી
 તાત્પર્ય—રસ વેલડી રસ વાળી
 રસકુમારી—શું હું વેલી
 તાત્પર્ય—ના મદ્દેલી
 રસકુમારી—રસમાં રેલી રહેશું રસીયા.....ઝાલા૦

કુલી—રસ ભરીયું આ યૌવન મારું એળે જાયે આજ
 વેદ—સપડાવ્યો પ્રભુ પાછો શાને આને નમળે લાજ
 કુલી—મદન સત્રાવે ઝહાવરી ખનાવે
 વેદ—શરમ ન આવે આખર ગુમાવે.....રસ૦
 ફડફડ—હાય હાય શુ માંડયા આળા
 જો જો આ ધરનાં ગોટાળા
 કુલી—અલખેલા આવીને લેટો રમણીને રીઝાવા રાજ...રસ૦
 ફડફડ—ચેટક આળા આંખ ઉલાળા
 વેદ—હાય હાય કયાં કાઢું લહાળા
 કુલી—ઓ રસધેલા ખની હઠીલા કેમ કરોછો ખહુ નારાજ-રસ૦
 યોજનગંધા—

નાથ શી રીતે નીલાયું આવો સહન ન થાએ
 કહું જઈ ક્યાંએ દુઃખની કહાણી

ફાણી હું તો અનંગ પાસમાં..... નાથ૦
 દાળ દાળ, વિચારો આવે આવીને કોણ બગાડે
 બહાલો સર્વ સતાવે નયને નીંદ્રા નવ આવે
 વીરો ઘેલી બનાવી રોતા રજની વીતાવી
 ભાગ્યે શું આમ ભભાવી ક્યાંથી આફત છે આવી
 ક્યાં કહુંનાથ૦

ભીખ -

૨૨

સુધારો શીરીતે બાળ સદાજે તાળને તાળ
 નીવારો જો ઉપાધીને વધે છે અંગમાં વ્યાધી...સુધારો૦
 પળેપળ જાય એ બાળ જુઓને આમ પલટાતી
 નથી કોઈ જવન માંહી કદાપિ શાંતિ દેખાતી ..સુધારો૦
 કરો કોટી પ્રયત્નો પણ નથી મીથ્યા થતું ભાવી
 ફરજ પુરો કરી જ્યાં એક બીજી ભાગ્યમાં આવી...સુધારો૦

ચોળનગધા—

૨૩

વચન દઈ ફરવું તે કરતાં મરવું મુજને છે પ્યાડું
 સુખ લોગવવા વિલાસ વધાવાં
 લાલગમાં લોભે લપટાવા કેમ કરો છો પ્રયત્ન આવા
 સ્વાર્થ તણી બાળ એ સઘળી આપ બીછાવો શાસાડું. ૧૦
 બાળકનું હીત મનમા ધરવા સંતાનોને સુખીમાં કરવા
 કેમ બનો છો બહુ બેપરવા
 ફરજ બજાવો વડીલ તણી એ માનીને કહેવું માઈ....૧૦

પ્રવીણા—

૨૪

બહાલા વીના બહાલા વીના હું બેલી રસ છલકાતી
 ખીલી કળી ખરી જાય રસ ભરી હી બમ

પીયુ જમર, વીનાં લટકાતી.....ઠાલાં
 આવો રસીકવર અધીક રીઝાવું રસે રસે નવરાવું
 અધરા મૃતનું પાન કરાવું રતી રગ ઉડાવું
 મોહન મદમાતી મલકાતી.....ઠાલાં

૨૫

રમકુમારી-વરશે એ તુજને રસીક કુમાર રસ સરદાર
 કરવાને સુખમય તુજ સંસાર ધીરજ ધારનેરે...વરશે
 કરશે તુજ ઇચ્છીત એ દીરતાર કડ્ડણાગાર
 સહુનો છે જે એ સરજનહાર ધીરજ ધારનેરે...વરશે
 પ્રવીણા-સુંદર વર વરવા દીલ લોભાય મન મુંઝાય
 આશાઓ ક્યારે પુરી થાય મન ગભરાય છેરે...વરશે

શાંતનુ—

૨૬

વામા સાડું બ્યાધી પાછી આવી આ ભાગ્યમાં
 દુઃખ આ સહેવાય નહિ લખ્યું જે આ લલાટ મર્દી
 નીશદીન આધિ ઉપાધી જીવનમાં.....વામા
 ભાવી મીઠ્યા થાય નહિ શાંતી સચવાય નહિ નીશદીન

અંક ત્રીજો.

પ્રવીણા-સખીઓ—

૨૭

ખીલી છે ચાંદની આ ચોકમાંરે યેન
 આવો ઝીલો અમૃતએ રસ ભયુંરે યેન...ખીલી છે
 બની છે કોકીલાઓ ગાનમાં મસ્તાન જેવી
 વીકાસી ચંદ્રકીર્ણ સ્પર્શથી આ કુમુદ કેવી
 વાયુરાજ આજ વાં વેગથીરે યેનખીલી છે

શીતળ જળના સ્પર્શથી અંગજ શીતળ થાય૦
 પણ શીતળ શરી કીર્ણથી હૃદય શીત બની જાય
 એ સઘળું જન સુખ અર્થે અર્પાયું
 તો પણ સખીશું મન તારું મરડાયું
 બોલો આજે ચીતમાં આ શું થયું એન...ખીલી છે૦

પ્રવીણા-સખીઓ— ૨૮

સુખ રૂપ સખી વર વરવાને
 તપ આદરવા પ્રીય આચરવા
 તદ રૂપ બની સાગર તરવા સુખ રૂપ૦
 નીજ નાથ વીના ગઈ જાન ભુલી
 રખડું રવડું અહીં હું અટુલી
 રસ પુરણ એ શરી છે મારો
 મણી એ કણી હેમની હું ધારો..... સુખ રૂપ૦
 અબળા તણી અર્જ દર ધારો
 તરણી ગણી આ તરણી તારો

સખીઓ—રસથી તુજ જીવન ભરવાને
 તપ આદરજે પ્રીય કરવાને.....સુખ રૂપ૦

શાંતનું— ૨૯

શાંતી શાંતી મહારા ઉરમાં જણાએ
 દીલડું આનંદ થકી અતિ ઉભરાયે.....શાંતી૦
 કુમાર તણાંએ શાણાં કામથી શાંતીને
 પામી છે પ્રજા ને ગઈ વીપતીઓ વામી એ...શાંતી૦
 પુત્ર પ્રાપ્તિ સુખ રૂપ ગણાએ
 ન્યાય મુર્તિ મમ લીળમ જણાએ.....શાંતી૦

૩૦

શાંતનુ—તહારા વીના ઘેલો હું ગુણીયલ ગોરી
 યોજનગંધા—અરસ પરસ સુખ થાય એ ઉપાય ને લેવાય...
 શાંતનુ—ધીરજને ધાર બહાલી પીવાને પ્રેમ ખ્યાલી
 વરસો વિતાવ્યાં બહાલી જેમ જીવે એમ તો સુખ ચેન...
 યોજનગંધા—સાચા છે સ્વામી માગ ઉંગારો દીન દારા
 અંતે આવીને બહાલા સ્હાય ને દેવાય તો જીવાય...તારાં

૩૧

હુલી—હવે સુખ પામી ખ્યારા સુખી સારા વિચારો આ
 ગમાં રેલી આનંદ લેશું કરશું લીલા હરે...હવે સુખં
 આવી મધ્યુ જે ભાગ્યમાં તેને ભોગવને ભરથાર
 આ યુવતીને ભાવે નીભાવો પુર્ણ બતાવી ખ્યાર...હવેં
 ફડફડ-આનંદ આનંદ આજ થયો ને સર્વ થયું સુખ રૂપ
 ખુલી-રહીશ રાણી થઈને તમારી આપ છો મારા ભુપ...હવેં

૩૨

રસકુમારી—કરે છે જાહેનને કાળે પ્રયત્નો ભાઈ તું કોટી
 બચાવે છે અમોને તું રમીને યુક્તીઓ મોટી...કરે છેં
 નરગ-નથી કીધું વધુ કાઈ ફરજ મારી બજાવી છે
 તમારા સ્નેહને અંગે મને એ બુદ્ધિ આવી છે
 રસકુમારી—સગાઈ જે સહોદરની કદી શોધી નથી જડતી
 નથી કોટી પ્રયત્ને કે કપાયાથી જુદી પડતી.....કરેછેં
 પાર્વતી—

૩૩

બગો જરૂર યોગ સાધી યોગીરાજ
 બાંધી મન ઇંદ્રીયો બેઠા શું આજ

વિતાળ્યા બહાલા મેં કેવા ખટ માસ
 ઉપજ્યો અંતરમાં વિયોગેથી ત્રાસ... .. જાગો
 હરી હું હારી કંઈ લાચારી
 બોલોને બાળા બોળા મહારજ..... જાગો
 સેવા તમારી કરવા અમારી
 જાગી છે જ્યોતી હૃદય માંડી આજ..... જાગો

પ્રવીણા—

૩૪

દુઃખના દરીયે શું કરીયે તો પાર તરીએ
 વિધીને વશ ફરીએ..... દુઃખના
 ભીષ્મે બુઝાવ્યું ભાવી બાળ બધી બદલાવી
 અંતરના દુઃખ કયાં જઈ કહીએ
 સંચીત સુખ દુઃખ સહેવાં પડે છે
 નેત્રે નીભાવી લઈએ
 સહજે તરીએ ભકતી રસ અતર ભરીયે
 પ્રીતિને અમર કરીએ..... દુઃખના

સર્વ—

૩૫

પ્રીય થયું પ્રભુ પરશુરામ હાથથી
 પુરું છે થયો પ્રયોગ આજનો સરસ્વતિ .. પ્રીય
 પ્રભુ કૃપા થકી પુત્ર ધર્મ પાઠવ્યો,
 આનંદ આનંદ સર્વ સ્થળે થયો
 હરનીપ નમું હર્ષથી..... પ્રીય થયું

શાન્તિ:

શાન્તિ:

શાન્તિ:

ચારતરનું અમૃતબિન્દુ

(અસલ માલ સરકારી રજીસ્ટર્ડ નં. ૮૪૧-૧૦ વાળો)

સમજા પ્રકારનો શરીરનો દુખાવો, લકવા, ગંધીવા, સુગ, ચુંક, હિલટી, જાડો, મરડો, કાલેરા, અરચી, અજીરણ, ખાંસી, દમ, સળેખમ, શરદી, માથાનો દુખાવો, દાંત કે દાઢનું કળતર, અવાળનો દુખાવો, મોમાંથી દુર્ગંધ છુટવી, મળચ આવવી, ખાટા કે તીખા ધચરકા, કાનનું પાકવું, પડે વહેવું, આંખો દુખવી, શરીરે સોજા આવવા, ધા લાગવા, ઘસારા પડવા, હાથ પગમાં ચીરા પડવા, ધાનું પાકવું, બામાં જીવ પડવા, રાજી, નાસુર, પીન્ટસ, સુસ્તી, બેચેની, નમળાઈ, હરસ, પ્રમેહ, ચાંદી, વિસ્ફુટક, બરોત, અંડવૃદ્ધિ, પ્રદર રોગ, કોષ્ટ પણ જાતનો તાવવાળો ન્હાર વિગેરે અનેક રોગ આ એકજ દવાથી તત્કાળ દુર થાયછે. વળી ભમરી, મધમાખ, વીંછી વિગેરેના ડંસ ઉપર આ એકજ જાદુઈ દવા છે, માકડ, મચ્છર, વંદા કરોળીયા, કસારી, ઉધેમ વિગેરે નંકશાનકારક જંતુઓનો નાશ કરે છે. સખતમાં સખત માથાનો દુખાવો માત્ર એકજ મીનીટમાં દુર અજ ન્વય છે માત્ર પેટની ઉપર ચોળવાથી પણ પેટમાંનો દુખાવો મટી ન્વય છે પવન છુટવા માટે છે અને બાદી જાદુજની દુર થાય છે દાંત અને દાઢનું કળતર એકજ મીનીટમાં શાંત પડી ન્વય છે વીંછી ના ડંખ ઉપર તો તેનો ચમત્કાર અઘોષીકજ છે ઊંચામાં ઊંચી જાત ના કોષ્ટ પણ પેનકીલર કરતાં અમૃત બિન્દુ ઘણી ઊંચી જાતની દવા છે વિલાયતી દવાની દરેક દુકાન ઉપર તે વેચાય છે. હાલમાં તેની બટાડેલી કીમત રૂ. ૧૫ છે. પોષ્ટેજ માફ.

સીરનામું:— “અમૃતબિન્દુ” આંદ્રીસ—નરિયાદ.

બાહેર પાઠર.

અમારી કંપનીના નીચલા નાટકોનાં ગાયનોની યોપડી
જ્યાં અમારો સુકામ હશે ત્યાંથી નીચલી કિમતે રાકે
મંગાવ્યાથી મળશે.

ચોપડીનું નામ.

કિંમત.

ખિલ્લમંગળ ઉર્ફે મરનારા...	૦—૨—૦
શ્રી ભક્તિવિજય...	૦—૨—૦
સુરેખા હરણ...	૦—૨—૦
નાગર ભક્ત...	૦—૨—૦
નીલમ માણેક...	૦—૨—૦
યોગકન્યા...	૦—૨—૦
મનહરમેના...	૦—૨—૦
મહાશ્વેતા-કાદમ્બરી...	૦—૨—૦
બાહેર શમશીર...	૦—૨—૦
શ્રી જયમતી...	૦—૨—૦
માતૃપીતૃ ભક્ત પુડરીક...	૦—૨—૦
ઉર્વશી-પુરુરવા...	૦—૨—૦
હોથલ પદમણી...	૦—૨—૦
જેસલતોરલ...	૦—૨—૦
બીરબલ બાદશાહ...	૦—૨—૦
પ્રવીણસાગર...	૦—૨—૦
કનક-કેશરી...	૦—૨—૦

